

כתיב בפסוק, "כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע עד כל מרבה רגלים לכל השרץ וכו' לא תאכלום".

תנו רבנן: "הולך על גחון" האמור בפסוק — זה נחש!

"כל הולך על גחון" בא "כל" לרבות השילשול, שהיא תולעת ארוכה כנחש הנמצאת באשפה, ואת הדומה לשילשול.

"על ארבע" — זה עקרב.

"כל הולך על ארבע" — לרבות את החיפושית, ואת הדומה לחיפושית.

"מרבה רגלים" — זה נדל, הנקרא "מאה רגלים".

"עד כל מרבה רגלים", "עד כל" יתורא הוא, ואתא לרבות את הדומה לנדל, ואת הדומה לדומה.

תניא: רבי יוסי בן דורמסקית אומר: לויתן — דג טהור הוא, כשאר דגים טהורים ואינו מין אחר, (149) שהרי יש לו סנפיר וקשקשת.

שנאמר בספר איוב על הלויתן [פרק מא] "גאווה אפיקי מגינים, סגור חותם צר".

ועוד נאמר שם, "תחתיו חדודי חרש, ירפד חרוץ עלי טיט".

ומפרשינן: "אפיקי מגינים" — חוזק המגינים שלו, אלו קשקשים שבו, שהם סגורים ודבוקים בו בדוחק, והמה המגינים שלו.

דרני דכוורי, תולעים הנמצאים בין עור הדג לבשרו — שריין, מותרים הם!

אמר לה רבינא לאימיה לאמו: אבלע לי, הבליעי לי את הכוורי האלו בתוך הדגים, כדי שלא אראה אותם ואקוץ בהם, ואנא איכול, ואני אוכל אותם.

אמר ליה רב משרשיא בריה דרב אחא, לרבינא: מאי שנא מחא דתניא: כתיב בפסוק "ושקץ יהיו לכם, מבשרם לא תאכלו, ואת נבלתם תשקצו" — לרבות את הדרנים, התולעים הנמצאים בין העור והבשר שבבהמה! ואם כן. מאי טעמא התרת לאכול את הדרנים שבדגים? ומאי שנא דרנים שבדגים מדרנים שבבהמה?

אמר ליה רבינא: הכי השתא?! מה הדמיון ביניהם? בהמה — בשחיטה הוא דמשתריא, ההיתר שלה הוא על ידי שחיטה, והני דרנים שגדלו בתוכה קודם שנשחטה, באו וגדלו מדבר שאסור באיסור אבר מן החי. מדלא קא מהניא להו שחיטה, ששחיטת הבהמה לא מתרת אותם, לפי שיש להם חיות בפני עצמם, (148) הרי באיסורייהו קיימן, הם נשאר באיסורן.

אבל דגים — באסיפה בעלמא מישתרי! שאינם צריכים שחיטה כדי להתירם באכילה. ולכן, הני דרנים הנמצאים בדג, כי קא גבלן — בחיתורא קא גבלן! שבהיתר הם נוצרו וגדלו, ולכן הם מותרים. שאין מה שיאסור אותם, שהרי מתוך הדגים הם גדלו.